

YELOD 33[id]. NÜM: 5. 2023 MAYUL. PADS: 41 jü 48.

O Volapükaflens valöpo!

In nüm at dil lätik koneda bida: mär < fa jiel ‚Anna van Steenbergen' papübon. Lautanagität kösömo neleton notükami vödemas (igo as tradutods) fa lautans nutimik, e fredükos, das literat Volapükik paläfulükon dub penäds attimik. Atos bo binon i reklam vobedik, bi nemödikans kanons pleidülön demü tradut lautotas oksik ini Volapük. Kisi cedol-li dö somikos? o ‚Stephen King'! Mödikumos dö vobots jilautana pemäniotöl panunon pö pads bevüresodik sököl: ‚*https://www.facebook.com/everbeatingchronicles*', ‚*https://www.goodreads.com/author/show/21114177.Anna_van_Steenbergen*', ‚*https://www.amazon.com/stores/Anna-van-Steenbergen/author/B0BTXJ5R73*'.

Ün tumyel degzülid nolavans, vobans fiamas bevünetik, törans mu pato ädrimälons dö pük kobädik; datikans yufapükas id ädemons dinädi at. Klu mekavapüks vönädik no ebüojonidons ad literat muadik. Flagons viti notodamoda difaplänovik, sinifas nevoik pö geb vödas, sevabo viti utosa, kelos suvo komädon pö vobod literatavik e kosäd aldelik komunanas. Sis lunüp volapükans ye äprimons ad tradutön konedis e poedotis ini pükasits okas; igo äspelons, das fütüro lautot nulik alik pöpübon in pük lönik lautana äd in valemapük fa valans pösevöl, dub kelos kuliv kobädik menefa ödavedon. Vönaoloveikod ebo at eklülädon binön dulöfik, e nu yufapükasits mödadilo pagebons as medöms traduta lekanik. Ön tef at Volapük i labon fütüri glorik.

Vipom oles reidedi nitedik redakan:

V:42:2023

JIGAM DRAKA.

fa ‚Anna van Steenbergen’, 2008
petradutöl fa ‚Jan van Steenbergen’.

Dil telid.

Jiplin: ‚Su-Zan’ jenöfo no ädesinof mati. Bü lunüp ya isludof, das öbinof hipul. Äklotof oki manöfiko, ädekötof heris jönik ä dofikis oka, ämonitof su jevod in fot, ed äjütof me car. Ab äbinof jipul jönikün in län lölik. Posä ilelilof dö flag draka, ävutikof.

„Kio mäpüdik!” äknirof me tuts pärlatasümik. „Atosi omibläfob ome!”

Ven polastul ofik ästopon fo lekev ela ‚Pif-Paf’, eli ‚Su-Zan’ ya ästebedom nitedälan it, piklotöl in kimonod sadinik gudikün oka. Sunädo ävoätükons omi logs lejönik ofa fomü mügdals, bi nek in Tsyinän älabon logis somik. Ävüdom jipuli vimik ninio ed älofom ofe legivoti.

„No vilob bijutis!”, ‚Su-Zan’ äprotestof. „Ni vilob klotedis jerik.”

‚Pif-Paf’ däsperiko ädeädom föfalögis kralik oka.

„Kisi üfo kanob-li givön ole? o löfikan oba!”

‚Su-Zan’ ävilof ya büedön omi gesedön ofi lomio, ab tän tiket semik äsüikon in kap ofik.

„Vilob jevodi binü lefog labü giom binü vien, no pluamoviki su glun äsi in lut. E cari binü reinabob, kel jüton lü sol it.”

‚Pif-Paf’ äkratom kapi skailik oka demü beg so seledik.

„Benö! Ogivob ole jevodi e cari, kelis ebegol.”

Ämoflitom ini lut, kö de lefogs e nolüdavien äfomom jevodi vietik. Poso äsesumom se reinabob tanedis vielik anik, ed äflökom de ons cari.

‚Su-Zan’ ädafredof e sunädo ävilof blufön legivotis bofik. Äflitons kobiko, e flitölo len jipul piläbüköl, ‚Pif-Paf’ balidnaedo sis lunüp äprimom ad smililön. Jevodil lefogik äjuton äs tep, e sol sekü dred demü sagits äprimon ad fugön da sil. Äpöjutons oni jü soar, sovüo jüs änübunon ini mel, e pla on mun largentakölik äkomikon.

Ye pos geköm lä lekev äklülädos, das jevod äfesmokon in lut, e car reinabobik äpaelikon ed änelogädikon.

„No favolös! o jiplin! Algödiko ofomob jevodi nulik pro ol äd omekob cari nulik”, ‚Pif-Paf’ äpromom.

V:43:2023

„Glorö!”, ‚Su-Zan’ ävokädof fredo. „Gö! o drak! omökob tiedi pro obs.”

„Ekö! jimatan dialik pro ob”, ‚Pif-Paf’ äsludom, ab nog ämutom gevön oke fümi, das väl okik äveräton. Ädugom eli ‚Su-Zan’ ini divöp okik ed äjonom ofe bogis tufulöl me gold e nobains.

„Labob is bijutis valik in vol sevädölis”, äsagom. „Kanol getön ali, dö kel drimälol. Ab välolös sapiko, bi in div at läb olik kanon peklänedön.”

Nevilöfo ‚Su-Zan’ älülogof magifotis at. Lomo ägetof suvo legivotis, ab nonik onas äkanon plaädön utosi, kelosi äneodof. Bi äbinof jipul, blod yunikum ofik fütüro övedom reg, e demü atos alans ägivons ome küpäli mödikum ka ofe. Ävilof binön leigiko veütik. Äpidof, das no äbinof hipul, e kludo no ädalabof fomälodi pülikün dö plödakösöm oka.

Süpiko älogof smaliki jänili largentik labü ladil. Äbinon vemo pülik leigodü divs valik, ab äsenälof, das äbinon nekösömik ä mu digädikün. Äsumof oni ini nam, e täno bos bisarik äjenon. „Binol jipul jönikün ä magifikün in vol lölik”, älilof vögili sekömöl se bijut. „No nedol bitön ko simul äs seiman votik, bi alans levemo löfons oli. Pato fat olik”.

‚Su-Zan’ bluvik ägleipof niliki loki in frem goldik ed älogof lü lokamamagod oka, äsva älogof-la oki balidnaedo ün lifüp.

„Binob jönik”, ävispof.

„Vemo gudiko evälol”, äsagom drak kotenik. „Ai lenlabolös särvigajänili magivik at, sodas neai oglömol, kio binol plödakösömik. Ven osenof lügi, opedolös oni fimiko, tän lananil belödöl oni osanon ladäli olik.”

„Egivol obe mödikumi, kas ädalob drimön. O drak! obinob jimatan olik. Ab tökü at, oleadol obi fovo reidön bukis, monitön e yagön, e no okoedol obi brodön ni nägön.”

„Baicedö!”, hidrak äyilidom, bi älecedom „suämi” somik gidöfiki pro mat.

Ed ekö! so ‚Su-Zan’ ävedof jimatan draka. ‚Pif-Paf’ no plu ämutom drinön tiedi soaliko, e jiplin ivitof lifi in cek goldik. Neai plu ädotof dö ok, e pos tim anik ästopedof ad klotön oki äsä hipul. Aldeliko, ven zedelo mens logedons lü sil, logons jiplini su jevod lefogik yagöli soli kobü drak dugädöl ofi.

Ömna binos so, das noe läb davedikon se löf, abi löf se läb. ■

V:44:2023

VOLAPÜKANES DÖ DATIF.

Dil degvelid. *Fa ‚Daniil Morozov': vicifal.*

7.2. Sinifs votik.

A. Datif lüoda u mufa. Datif lüoda pemänioton löpikumo, ab komädons nesuvo in vödems dasamik. Zeil mufa in Volapük nutimik no dalon pamalön medü subsat in datif. Pla datifs somik natapükas difik daloy gebön subsati kobü präpods anik (*lü*, *äl*, igo el *ini*). Nitedos, das Volapük rigik no äjinon labön proibis sevärik somik. Mu pato datif äpubon pö värbs ko foyümot: *kos⸗*. Leigodolsös vödemadiledis sököl!

- *Plu* ***nilikumo äkömoms zeile*** *omsik, plu äbinos ome, äsif büf dedit tefü tim so lonedik ämutomla sagön ofe zesüdikosi bos* („Bienalak", 1890) / *Plü* ***äkömons nilikumo nilü zeil*** *okas, plü älabom senäli, das ämutom, büä öleditom dü tim so lunik, sagön ofe bosi zesüdik* („Bienalak", degyel 1950^{id}).
- *änilom* ***vendelabame*** („Bienalak", 1890) / *änilikom* ***nilü soarabam*** („Bienalak", degyel 1950^{id}).
- *natem äjinom vedön fikulik ome, plu* ***nilikum äkömoms yade*** („Bienalak", 1890) / *natemam äjinon vedön fikulikum pö om, plü* ***äkömoms nilikumo lü farm*** („Bienalak", degyel 1950^{id}).
- *Man stümik in lovegun blonik* ***äkoskömom tevane*** („Bienalak", 1890) / *Man gravik in plögun braunik* ***äkoskömom tevani*** („Bienalak", degyel 1950^{id}).
- *Väp svidik* ***äkoskömom ome*** („Bienalak", 1890) / *Benosmel svidik* ***äkosskömon omi*** („Bienalak", degyel 1950^{id}).
- *Loged mota* ***äsukom ofe*** („Bienalak", 1890) / *Loged mota* ***äsökon ofi*** („Bienalak", degyel 1950^{id}).

Ä. Datif leigoda. In natapüks mödik subsat in datif kanon jäfidön as lim telid leigoda, tefa rezipik, baiäda (värbs patedik: *pötöfön*, *klotugön*, *baiädön*, *leigön*, …). Gebäd somik äbinon mögik in Volapük rigik, ab sinif tefik datifa defon in Volapük nutimik, leigodolsös:

Äsagol sembalna, das ***sümom lovegune*** *blonik oma* („Bienalak", 1890) / *Äsagol seimna, das* ***äsümom-la ad plögun*** *braunik okik* („Bienalak", degyel 1950^{id}).

Too gebäd neverätik at äpubon anna in diatek nulik, sevabo:

- ***äleigädom*** *kluo oki* ***Gode*** (gospul ma ‚Ioannes’: V, 18).
- ***peleigükölo Sone*** *Goda* (hebreyanes: VII, 3).

B. Datif nesekidik (latino: ‚dativus absolutus’). In vönaslavs äkomädon stukot ko datif sonemiko nesekidik. Stukot at äbinädon me partisip in datif e subsat u pönop in deklinafom ot. Stukot at in Rusänapük nuik baiädon ko sekidaset tima u koda. Samo dil primik pö kedet foldegmälid kapita degtelid gospula ma ‚Matthaeus’ („Du nog äspikom lü menamödots, ekö! mot e blods ästanons plödo…”) petraduton ini vönaglügaslav ön mod sümik: **Nog ome spiköle lü menamödots, ekö! mot e blods ästanons plödo*…

8. Kludods.

Datif Volapükik no binon ut natapüka seimik, labon patöfis lönik. Jü bevob fa ‚de Jong’ Volapüka datif pägebon suvikumo, ka nu, ma sam natapükas valasotik, ab nu Volapükans mutons lobedön prinsipi, keli ‚Schleyer’ it balidnaedo älofädom: te värb ut, kel kanon reigülön me kusatif (sevabo värb loveädik), i kanon reigülön zuiko me datif. Värbs somik sis dabük ela „Gramat Volapüka” fa el de Jong panemons Volapüko värbs loveädik demodik (bi subsat stadon in datif pö värbs somik as demod). Subsat in datif i kanon fümetön as läod subsati votik. Datif nen värb i pagebon pö vokäd fomü set defik. Pö jenets patik (tiäd, dediet) subsat in datif igo kanon binön vöd cifik u balik seta. Datif in Volapük labon sinifis difik: *getana*, *beladetäba*, *frutidana*, *dämükäba*, *fonäta*, *dunölana* (pö värb komplitik). Ye sinifs votik (sufölana, lüoda) defons in Volapük.

Yeged at jonülon, das Volapükans, lomapüks kelanas labons datifi, mutons steifön ad vitön fluni natapükas ut, kelis sevons, bi — ma vöds ela de Jong — binosös zesüdik pro gebäd verätik gramatafomas ad „tikön Volapüko” (revidan gretik Volapüka äpenom dö värbafoms, das „töbo plakoy fikulis pö gebäd fomas at, üf te sevoy-la ad tikön Volapüko”). Kludo lärnobsös ad tikön Volapüko!

FIN.

Dils büik yegeda at penotükons medü „Vög Volapüka”, sevabo: **2021**, nüm: *1*, pads: 10–12, n. *2*, pads: 14–16, n. *3*, pads: 22–24, n. *4*, pads: 36, 37, n. *5*, pad: 45, n. *6*, pads: 52, 53, n. *7*, pads: 69–71, n. *11*, pads: 108–110, n. *12*, pads: 118, 119; **2022**, nüm: *2*, pads: 13–15, n. *4*, pads: 29–33, 36, n. *5*, pads: 41, 44, n. *6*, pads: 51, 52, n. *8*, pads: 70, 71; **2023**, nüm: *3*, pads: 23, 24, n. *4*, pads: 35, 38, 39.

V:46:2023

DOG ELAS ‚BASKERVILLES’.

Fa hiel ‚Arthur Conan Doyle’. Petradutöl fa hiel ‚Oleg Temerov’.
Tradutod papübon bai koräkots pülik fa hiel ‚Daniil Morozov’.

KAPIT MÄLID. ‚BASKERVILLE HALL’.

Hisiör: ‚Henry Baskerville’ < e dokan: ‚Mortimer’ < äblümoms tü del pi⸗jonidüköl, ed obs, äsä pirajanos, imo⸗tevobs lü ‚Devonshire’. Söl: ‚Sherlock Holmes’ äke⸗vabom ko ob lü stajon ed igevom obe büdülis e lejonodi okikis le⸗ditikis lätikis.

„No okodedob tikäli olik ad bümicöd me mobs teorodas u miniludas obikas, o ‚Watson’!” äsagom; „Te vilob, das onunodolös lü ob dö jenöfots mögiküno veitöfiko, ed omo⸗gevolös obe mögi ad teoram.”

„Jenöfots liosotik-li?” äsäkob.

„Valikos, kel jinon alseimo tefön säkädi, pato kosädi vü ‚Baskerville’ yunik e nilädans omik u patis nulik seimik tefü deadam siöra: ‚Charles’. Dü dels lätik ömik ob it iseivi⸗dob ömikosi, ab sek liedo äblebon noik. Din te bal bo jinon fümön: das söl: ‚James Desmond’: geran balidkömöl< bi⸗nom stimaban tibäldik labü natäl mu flenöfik, kludo pöjut at no dalon pakodidön otane. Voiko cedob, das go kanobs nedemön otani pö vätäls obsik. So mens posblibons, kels jenöfiko ozüons siöri: ‚Henry Baskerville’ < pö maräd.”

„Mögos-li ad säbejäfön matanapäri et elas ‚Barrymore’ mu⸗balido?”

„Lenö! No äkanolöv pölön vemikumo. Üf etans binons nedöbiks, fe atos obinonöv negid vemik, ab üf binons ko⸗dans, täno leno ospelobsöv ad säklänedön roulis onas. Nö! nö! odakipobsös etanis pö lised obsik miniludükäbas. Zuo jevoda⸗dünan komon us pö ‚Hall’, üf memob verätiko. I far⸗mans tel pö maralän. I flen obsik: dokan ‚Mortimer’, hikeli cedob go ritiki, ä jimatan omik, dö jikel sevobs nosi. I nati⸗vestigan et nemü ‚Stapleton’ e sör omik, jikel, äsä sagoy,

binof lädül keinik. I söl: ‚Frankland’ se ‚Lafter Hall’, hikel i binom faktor nesevädik, sa nilädans votiks bal u tels. Atans fomons menagrupi, keli mutol küpedön vemo staböfiko.”

„Olejäfikob me töbids obik mögiküno valiks.”

„Labol-la vafi, vo-li?”

„Si! ädesinob ad kesumön oni zuo.”

„Go fümö! Okipolös rövulapistuli olik lä ol delo e neito, e neai oläsükolös prüdi olik!”

Flens obsik ya ikoedoms resärfön seadöpis pö levab klada balid ed ästebedoms obis su pärun.

„Nö! labobs nunis nonasotik,” dokan: ‚Mortimer’ < äbegesagom säkis flena obik. „Süadob te dö utos, das no pälükobs dü dels lätik tel. Neai äplödikobs nes lai⸗zilogedön, e nek äkanon sädrefidön küpäli obsik.”

„Ai ästadols-la kobo, vo-li?”

„Plä äposzedel. Kösömo, ven lükömob ini zif, retidob deli bal lölik pro muad, kludo älifädob oni pö mused löpatidöpa kötetavanas.”

„Zuo ätävob lü legad ad dalogön menamödoti,” ‚Baskerville’ äsagom.

„Ab leno älabobs tupis alseimik.”

„Too atos äbinon nentikälik,” ‚Holmes’ äsagom, lemufükölo kapi okik e logotölo vemo glumiko. „Begob ole, o siör: ‚Henry’! das no ozigololös soaliko! Ibä voto mifät seimik ureifon oli. Egetol-li juki votik olik?”

„Nö! o siör! emoikon fifümiko.”

„Jö! Atos binon vemo nitedik. Soö! adyö!” äläükom, ven tren äprimon ad sleafön dese pärun. „Demolös! o siör: ‚Henry’! bali fraseodas se konäd bisarik vönik et, keli dokan: ‚Mortimer’ äreidom obes, ed ovitolöd marädi ünü düps dagik somik, ven näms diabik nämädons.”

Fövot ofovon.

V:48:2023

GRAMATABRUL.

KIÖPO TUVOY-LI DEFOMOTIS DE EL **UT**?

Bü muls anik nogna edupadob tidabuki fa el André Cherpillod tiädü ‚Volapuko en dek lecionoj' (= „Volapük medü lärnods deg" speranto) ed eküpob notodotis bisarik tel: „utö kö" ed „utü kü". To legud lebuka lölik at lölots et vödas leno binons verätiks, bi ninädons fomis nedabinik: *utö ed *utü, kels jinons binön seks koboyüma nomis gramata enefolöla (sevabo: ut + [t]ö, ut + [t]ü; els ⸗ö, ⸗ü binons poyümots tefädo lintelekas e präpodas, klu neföro pägebons ön mod somik).

Tefü jenet balid vödabuk calöfik gevon sotüli votik ä verätiki: „uto kö". In diatek nulik ed el „Gramat Volapüka" i komädon stukot: „utöpo, kö" (labü finot: ⸗öp⸗o binädöl tefädo me poyümot topa ed ut ladvärba). Pönops jonik votik no labons defomotis sümik, ab in vödabuk calöfik fom: attopao (= de top at) < komädon dis tiäd: **fräd.** Alo no nedoy-la datikön nulavödi alseimik, bi leigätods brefik e benotoniks tels: uto, utöpo < ya dabinons.

Tefü jenet telid komandabos, das geboyös stukoti: ün (dü) tim (at, et, ot, ut), kü… (sams: timül ot, kü; yels ut, kü). Ma vödems dasamik ed igo vödabuk cifik ladvärb patik timik „büojonik" no dabinon in Volapük. Ye daloy defomön vödis sümik de pönops jonik ön mods tel, sevabo: 1⸗ido ko lim finik: ⸗timo (attimo, ettimo, ottimo), 2⸗ido yufü poyümot: ⸗üp (otüpo ü leigüpo). Mod telid no binon suvöfik e jinon tefön te pönopi: ot. Kikodo-li? Büocedob, das dabin subsata: tüp < ko sinif timik binon-la neletian bosik. Sekü atos kanoy-la deteilön de vöds somik stamädi ma mods tel, sevabo: ot⸗üpo (= leigüpo), o⸗tüp⸗o (= ünü tüp balidfovik). Ladvärbs votik (attimo, ettimo, …) no kodons telplänovi somik. Ba id el *uttimo kanon palecedön nulavöd mögik (leigüpo el *utüpo i tefon-la tüpi fütürik telid).

Alo nulavöds alseimik bida at binonsöv nezesüdiks — mu pato in tidabuks. Tefü atos vilob saitön vödis goldöfik se pened de ‚Hermann Philipps', kels kanons jäfidön as konsäls frutik pro lautans tidamedömas:

„Ai sötoyöd vätälön utosi, kelos zesüdon pro lärnans nulik Volapüka! Atos sinifon, das mögiküno no daloy gebön vödis, kels neföro pägebons fa Volapükans voik e kels no komädons in vödabuks konfidovik. Foms e vöds, kels te dabinons in fomälam lautana, ab no in vödems mastanas ettimik Volapüka, no sötonsös komädön in tidabuk pro primans. Lärnans sötonsös lärnön te vödis, kels dido pagebons in Volapük pla vöds nuliko pedatuvöls fa lautan tidabuka." ■